

Izzó golyók

A fenti címmel és a „Magyarország írói az antiszemitizmus ellen védekeznek” alcímmel jelentetett meg cikket a tekintélyes német lap, a Süddeutsche Zeitung március 15-én. A Magyar Írószövetségben történeteket elemzte a lap szerzője, az alábbiakban Kathrin Lauer írásából idézünk.

Magyar írók első alkalommal foglaltak állást nyilvánosan és tömegesen a saját soraikban létező antiszemitizmussal szemben. Nyolcvannégy szerző, köztük Esterházy Péter, Nadas Péter és a Berlini Művészeti Akadémia korábbi elnöke, Konrad György kiléptek a Magyar Írószövetségből. Elfogadhatatlannak tartották, hogy az elnökség nem határolta el magát Döbrentei Kornél költő antiszemita kijelentéseitől. Döbrentei, aki maga is a szövetség választmányának tagja, azzal fenyegetőzött, hogy mindenkit beperel, aki őt antiszemitának nevezte. Nézetei azonban már hosszabb ideje közismertek. Egyik rádiónyilatkozatában azt mondta, hogy a zsidótörvényeket a zsidóság „megmentése” érdekében hozták. Becsmérelte Kertész Imrét, akit a Sorstalanság című regényéért, melyben a koncentrációs táborban töltött gyermekkorát írta meg, Nobel-díjjal tüntettek ki. Kertészt Döbrentei szerint azért jutalmazták meg, mert „egy nép kollektív bűnösségét sugalmazta” és ezzel „egy kisebbségi ízlésterror” támogatója, mely kisebbségnek „része az illető úr”.

A „kisebbség” a magyarországi jobboldal szóhasználatában a „zsidó” kódszava. Ilyen értelemben beszélt Döbrentei január elején egy budapesti jobboldali tüntetésen is a „kisebbségről”. Szerinte elfogadhatatlan, hogy ez a kisebbség „hozott, meg nem élt, akár kultúráját, akár anyagi, politikai szándékait, törekvéseit” a magyar népre ráerőszakolja. Az Írószövetség elnöke, Kalász Márton védelmébe vette Döbrenteit: „Unom, hogy mindig antiszemitizmussal vádoljanak és nyilvánosan megsemmisítsenek.” Magyarország jobboldali politikai és kulturális hangadóinak egy csoportja Döbrenteit még az általuk alapított „Alternatív Kossuth-díjjal” is kitüntette. Ezt a díjat

az 1948-ban alapított és az egyik legjelentősebb művészeti kitüntetésnek számító Kossuth-díj ellenében hozták létre azok, akik azt a kommunista szellemiséggel azonosítják.

A német PEN-Klub időközben támogatásáról biztosította a tiltakozó szerzőket. „A rendszerváltást követően Magyarországon nyíltan megjelent az antiszemitizmus, és eddig érdemben szó nélkül hagyták”, mondta Johano Strasser, a PEN-Klub német elnöke. Véleménye szerint a most kibontakozó vita lehetőséget nyújt a szembenézésre és a tisztázásra. **Eörsi István** szerint azonban ez meglehetősen elkésett: „Képzeld el, hogy híre megy: kedd reggel nyolckor egy egészséges oroszlan fenekébe begyömöszöltek egy futball-labda nagyságú, vörösén izzó vasgolyót, és a nemes állat fel is bődült, csütörtök este hat óraker” – írta **Eörsi**, a balliberális Népszabadságban. **Eörsi**, akit zsidóként a náci és liberális ellenzékiként a kommunisták üldöztek, már 1990-ben kilépett az Írószövetségből, mivel – ahogy ezt a Süddeutsche Zeitungnak nyilatkozta – nem kívánt „náccikkal és sztálinistákkal egy asztalnál ülni”.

Magyarországon az antiszemitizmus az 1989-es rendszerváltást követően politikai választóvízként is működik. A jobboldaliak a „liberális” jelzöt a „zsidó” fogalmával azonosítják. Még a 2002-ig Orbán Viktor miniszterelnökletével kormányzó jobboldali konzervatív Fidesz is nehezen tudja magát elhatárolni az antiszemitizmustól. Döbrentei nemrég vendégként volt jelen Orbán egyik rendezvényén. Mára az indulatok is elszabadultak, ami az említett januári Tilos Rádió előtti tüntetésen vált nyilvánvalóvá, melyen Döbrentei szónokként lépett fel. Több ezren, részben vidékről Budapestre utazott tüntető tiltakozott az egyik helyi budapesti rádióadóban elhangzott minősíthetetlen kisiklás ellen. A műsor ittas résztvevője azt mondta, hogy „kiirtanám az összes keresztényt”. A férfit azonnal elbocsátották, a Tilos Rádió elhatárolta magát a kijelentéstől. A tüntetésen a résztvevők keresztet emeltek szenvedélyesen a magasba, a végén pedig elégették az izraeli zászlót.

Kathrin Lauer